

Od kulis... - historia Grupy Teatralnej „Berecik” z Łącka

Grupa Teatralna „Berecik” powstała w 2003 r. Na początku w swoich szeregach skupiała młodzież z grupy działającej przy parafii Łącko. Pierwszy spektakl wystawiony przez grupę nosił tytuł „Nie było miejsca...”, a pokazany został w okresie Świąt Bożego Narodzenia. Było to widowisko (wg mojego scenariusza), którego akcja toczy się współcześnie i właśnie w tym naszym zabieganym świecie, w którym Święta Rodzina szuka miejsca dla siebie. Kilukrotnie wystawiane gromadziło zawsze pełną salę teatralną domu katechetycznego w Łącku. Niestety, nie były to czasy wszędzie dostępnych aparatów fotograficznych i z tego przedstawienia nie zachowało się żadne zdjęcie. Grupa na przestrzeni lat, jeszcze kilukrotnie wystawiała spektakle o różnej tematyce. Zaczęła również działać oficjalnie pod patronatem Gminnego Ośrodka Kultury w Łącku. Wielkim wyróżnieniem, dla wtedy już prężnie działającej grupy, było zakwalifikowanie się na XXXII Wadowickie Spotkania Teatralne w Wadowicach ze spektaklem „Dziady” Adama Mickiewicza w dniach 21-22 kwietnia 2005 r. Oprócz spektakli wystawianych w ramach przeglądu odbywały się również warsztaty teatralne, kluby dyskusyjne. Grupa otrzymała również wyróżnienie na Sądeckiej Wiośnie Artystycznej. Był to naprawdę ciekawy czas, pełen nowych doświadczeń. Po tym niezwykle intensywnym okresie nastąpiła przerwa. Młodzież ukończyła szkoły średnie, wybrała się na studia, do pracy... Zakończył się pewien etap. Warto jednak zaznaczyć, iż był to czas „objawienia” wielkich talentów nie tylko aktorskich, ale i scenograficznych, organizacyjnych, promocyjnych. Wszystko robiliśmy sami, i dawało to olbrzymią satysfakcję, a ja ten czas wspominam z wielkim sentymentem.

Reaktywacja grupy nastąpiła w 2011 r. Powstało również logo grupy zaprojektowane przez Kingę Zbozień. Na pierwszym spotkaniu pojawiła się mocna grupa ze Szkoły Podstawowej w Zagorzynie, z których część pozostała do dzisiaj, pracując nieprzerwanie w szeregach „Bericika” już od ponad 8 lat. Udział w XVII Powiatowym Przeglądzie Teatrzyków Dziecięcych i Młodzieżowych w 2012 r. (organizator: PMDK w Starym Sączu) przyniósł pierwszy sukces reaktywowanej grupie – I miejsce za spektakl „Dziękuję ci, Nietoperzu” wg scenariusza Macieja Wojtyszki (kat. dziecięca) oraz III miejsce za Świteziankę (kat. młodzieżowa) – grupa była dość duża, więc była możliwość zaprezentowania spektakli w dwóch kategoriach. Nagrodę indywidualną za kreację aktorską otrzymał Szymon Chlipała. Przez kolejne lata grupa brała udział w przeglądach powiatowych zawsze utrzymując się w czołówce (II miejsca w 2012, 2013 i 2015).

W 2014 r. grupa znowu sięgnęła po najwyższą nagrodę w powiecie za spektakl „Śluby Panieńskie”, a tym razem za kreację aktorską został wyróżniony Kamil Korona. Warto zaznaczyć, że także grupa brała udział w konkursach regionalnych na poziomie gminnym, uzyskując kwalifikacje do Powiatowego Przeglądu Grup Kolędniczych w Mystkowie, zajmując tam również wysokie miejsca. Dodatkowo swoje dokonania prezentowała na terenie gminy w placówkach szkolnych i przedszkolnych, jak również dla mieszkańców. Młodzi aktorzy uczestniczyli również w warsztatach teatralnych w Teatrze „Grotoska” w Krakowie, jak również w spektaklach, przyglądając się grze profesjonalnych aktorów. Oprócz konkursowych spektakli grupa przygotowywała również „Jasełka”, czy też spektakle pokazywane w okresie Wielkiego Postu prezentując je m.in. w sali teatralnej w domu katechetycznym w Łącku i kościele parafialnym w Woli Piskulinej.

W 2017 r. sięgnęliśmy po „nowe”. Po raz pierwszy zdecydowaliśmy się na udział w Małopolskich Spotkaniach Teatrów Amatorskich w Jabłonce, czyli tzw. Posiadach Teatralnych na Orawie organizowanych przez MCK „Sokół”. Ponieważ młodzież, z którą zaczynałam pracę w 2011 r. osiągnęła pełnoletność, można było stanąć w konkursowe szranki dla dorosłych. Pojechaliliśmy tam ze spektaklem pt. „Król wschodzącego słońca” (scenariusz: Adam Piekarczyński). W konkursie wzięło udział 15 grup z ośmiu powiatów województwa małopolskiego (w tym nasza jako jedyna prezentująca powiat nowosądecki). Trzeba przyznać, że trema była ogromna, tym bardziej, że scena profesjonalna,

do tego światła, no i jury... Po spektaklu jurorzy omawiali spektakl wraz ze mną udzielając cennych wskazówek i porad. Zwrócili wtedy uwagę na bardzo dobrą grę aktorską Eweliny Kutwy. Nie czułam jednak euforii po tym spotkaniu, jak się okazało, niesłusznie. Jury w składzie: Maria Brylak-Zafuska – etnograf, Jerzy Hojda – aktor, reżyser, scenarzysta i Andrzej Róg – aktor, reżyser, scenarzysta, w uwagach o spektaklach w załączniku do protokołu umieściło taką notatkę: *KRÓL WSCHODZĄCEGO SŁOŃCA (reż. Bernadetta Wąchała-Gawętek) Grupy Teatralnej BERECIK z Łącka – młodzież wraz z reżyserem stworzyli interesujący, poetycki moralitet. Forma ta wymaga wysokiej kultury przekazu słowa, gestu i prawdy emocjonalnej. Życzymy rozwoju sztuki aktorskiej.* I przyznali nam III miejsce (warto zaznaczyć, że I miejsca nie przyznano).

Jeszcze w tym samym roku mój autorski spektakl „Śladami św. Kingi” zdobył I miejsce na Powiatowym Przeglądzie Teatryków Dziecięcych i Młodzieżowych w Starym Sączu. Wyzwanie było tym trudniejsze, że w przedstawieniu wzięło udział dwadzieścia pięć osób, wśród których najmłodszy mieli 5 lat.

W 2018 r. po raz kolejny, już tym razem wiedząc w co idziemy, zdecydowaliśmy się na udział w kolejnych Posiadach Teatralnych na Orawie, prezentując tym razem „Dziady cz. II” na podstawie Adama Mickiewicza. Aby jednak zostawić pewną nieprzewidywalność tego widowiska wspólnie z Marcinem Wnękiem i Szymonem Chlipałą dopisaliśmy dodatkowe sceny na początku i końcu mickiewiczowskiej części II. Okazało się, że przyniosło to oczekiwany efekt. Od jurorów usłyszeliśmy: „Ale nas zaskoczyliście” i jeszcze „Wszystkie uwagi, które napisałem mogę teraz wsadzić do kosza”. Było to dla nas wielką nagrodą. Jury obradowało w składzie: dr Inka Dowłasz – reżyser, dr hab. Edward Wojtaszek – reżyser, Andrzej Róg – aktor i Benedykt Kafel – etnograf. Ten spektakl również dał nam III miejsce, a tym razem konkurencja była większa, bo udział wzięło aż 17 grup. Przedstawiciele młodszej grupy z kolei wcześniej, na Gminnym Konkursie Grup Kolędniczych zdobyli I miejsce, zaś na powiatowym wyróżnienie, a cała grupa również wyróżnienie na Powiatowym Przeglądzie Teatryków Dziecięcych i Młodzieżowych. 3 listopada w sali teatralnej domu katechetycznego w Łącku wystawiliśmy nasze „Dziady”, a życzliwe przyjęcie tego spektaklu przeszło nasze najśmielsze oczekiwania. Co więcej, na widowni pojawili się członkowie pierwszego składu grupy, co było dla mnie osobiście ogromnie wzruszające... Sezon teatralny 2018 r. zakończyliśmy widowiskiem mikołajkowym zaprezentowanym w trakcie Kiermaszu Świątecznego w Łącku.

Rok 2019 okazał się dla grupy niezwykle intensywny, a jednocześnie szczęśliwy. Od początku roku zaczęliśmy współpracować z Chórem Parafialnym „Zew gór”. Marcin Wnęk – łącki organista, jak również dyrygent chóru, który już od ponad roku działał również w naszej grupie, napisał bowiem scenariusz traktujący o życiu jego wielkiego poprzednika Tadeusza Moryto. Postaci tej mieszkańcom Łącka nie trzeba przybliżać – organista, charyzmatyczny społecznik, który powołał do życia na nowo chór parafialny, a w późniejszym czasie Orkiestrę Dętą, założyciel Ogniska Muzycznego i jego pierwszy kierownik, a przy tym inicjator wielu przedsięwzięć kulturalnych. To pod jego batutą tak chór, jak i orkiestra odnosili wiele sukcesów rozślawiając Ziemię Łącką. Wzięliśmy więc ten scenariusz na „warsztat”. Oczywiście, nie było to proste, wymagało pewnych zmian scenariuszowych, połączenia ze sobą dwóch grup ludzi, ale jak się okazało, dało to naprawdę dobry efekt. Co więcej okazało się, że chórzyci obdarzeni artystycznymi duszami, posiadają również aktorskie predyspozycje. Do realizacji spektaklu dołączyli również nowi członkowie – związani z „Góralami Łąckimi”, których doświadczenie okazało się bardzo ważne, jak również ci, którzy kiedyś występowali już w pierwszym składzie „Berecika”. Ogółem w przedstawieniu tym wystąpiło 30 osób. Komisja artystyczna 7 Małopolskich Spotkań Teatrów Amatorskich „Posiady Teatralne na Orawie” w składzie dr Inka Dowłasz – reżyser, Łukasz Fijał – reżyser, Andrzej Franczyk – aktor i Zofia Skwarło – regionalista, w trakcie omówień niezwykle ciepło wypowiadała się na temat spektaklu pt. „Muzyką i pieśnią żyjeś razem z nami –

Tadeusz Moryto (1914-1969)". Jurorzy podkreślali jego wagę zarówno dla środowiska lokalnego, jak również dla tych, którzy ten spektakl mieli okazję obejrzeć w trakcie Posiadów. W efekcie przedstawienie to otrzymało II miejsce, a Marcin Wnęk nagrodę indywidualną za kreację aktorską. Spektakl ten został zaprezentowany również w Łącku w trakcie uroczystych obchodów upamiętniających 50 rocznicę śmierci Tadeusza Moryto i jak się okazało stał się okazją do wielu wspomnień i wzruszeń, szczególnie dla rodziny Morytów, przybyłej z różnych części Polski, jak również osób pamiętających śp. Tadeusza. Pamiątkową tablicę odsłoniła Cecylia Biernacka – córka Tadeusza, w towarzystwie najbliższej rodziny, w tym wnucząt i prawnucząt.

Młodsza grupa pozazdrościła swym starszym koleżankom i kolegom sukcesu, oczywiście w pozytywnym tego słowa znaczeniu. W trakcie XXIV Powiatowego Przeglądu Teatrzyków Dziecięcych i Młodzieżowych za spektakl na podstawie scenariusza Marii Kownackiej pt. „O Bidzie i złotych jabłkach” również zdobyła II miejsce, zaś Klaudia Rams indywidualną nagrodę za kreację aktorską. Piękną scenografię wykonała Magdalena Leszko. Przedstawienie to było pokazane również w Skansenie w Nowym Sączu w trakcie majówki, a także w Łącku w trakcie lokalnych uroczystości. Spełniło ono również niezwykle ważną edukacyjną rolę – przypominało historię i dokonania niezwykłego człowieka, prekursora nowoczesnego sadownictwa i dyrektora szkoły w Łącku Stanisława Wilkowicza. Grupa młodsza wzięła również w Świętojańskich Dniach Rodzin prezentując autorskie widowisko pt. „Chcemy kroczyć ku wyżynom” o postaci bł. siostry Celestyny Faron, wspólnie ze scholką parafialną pod kierunkiem Anny Muszyńskiej. Wspomnieć również należy o udziale grupy na przestrzeni minionych lat w uroczystościach patriotycznych, a także w Narodowym Czytaniu u boku aktorów z Teatru Nowego w Nowym Sączu.

Rok 2020 postawił przed nami kolejne wyzwania. Szykowaliśmy dwa spektakle „Królową Śniegu” z grupą młodszą, zaś z grupą starszą kolejny autorski spektakl pokazujący tym razem kolejną wyjątkową historię związaną z łącką ziemią. „Życie jak teatr – Anna i Jan Bucykowie” to opowieść o nauczycielach Szkoły Podstawowej w Zabrzeży, którzy zaczęli pracę zaraz po II wojnie światowej i nie bacząc na trudności, dzięki niezwykłej charyzmie i zaangażowaniu, stworzyli placówkę zaliczaną do wiodących w województwie. Jan Bucyk jako kierownik szkoły pozyskał dotację, która pozwoliła na remont zniszczonego w wyniku działań wojennych nowego budynku i przeniesienie właśnie tam działań edukacyjnych i wychowawczych. Współ z żoną Anna powołali do życia teatr lalkowy „Bajdurka”, który w krótkim czasie stał się wizytówką szkoły, ale również regionu. Brał udział w przeglądach i festiwalach uzyskując wysokie lokaty, a przy tym również organizował przedstawienia dla społeczności lokalnej. Sława tego teatru szybko poszła w Polskę za pośrednictwem ówczesnych mediów. Zabrzeż zaczęli odwiedzać znani pisarze, instruktorzy, aktorzy. Wspomnieć tu należy Marię Kownacką, która zafascynowana działalnością Bucyków i ich teatru podarowała im scenariusz spektaklu „O Bidzie i złotych jabłkach”. Bucykowie przygotowywali również ciekawe prezentacje z olbrzymimi lalkami uatrakcyjniając pochody na Święcie Kwitnącej Jabłoni. To naprawdę skrótowy opis szerokiej działalności Bucyków, jak również ich pomysłów na integrację środowiska zabrzańskiego. Pisząc scenariusz tego spektaklu oparłam się na wspomnieniach dzieci pp. Bucyków – p. Barbary i p. Krzysztofa. Goszcząc w ich domu, spotykając całą rodzinę, w tym wnuczki Agnieszkę i Małgorzatę, przeglądając zdjęcia, oglądając obrazy, które wyszły spod ręki Jana, czując ten klimat, mogłam jeszcze doprecyzować obraz, który już powstał w mojej głowie i został przelany na papier, wykorzystałam w nim również fragmenty przygotowanego z grupą młodszą spektaklu „O Bidzie...”. Scenografię, lalki oraz odtworzoną makietę „Bajdurki” według archiwalnych zdjęć wykonała Magdalena Leszko wraz z mężem Piotrem. Tym razem również nasz spektakl pokazaliśmy na Posiadach Teatralnych na Orawie, mając tym większą treść, że na widowni zasiadła najbliższa rodzina głównych bohaterów spektaklu, a także wójt gminy Łącko Jan Dziedzina z małżonką. To przedstawienie było równie dużym przedsięwzięciem, bowiem na scenie wystąpiło w sumie 27 osób, w tym również dzieci, bo jakże inaczej można było

pokazać pracę w szkole. Na ich naturalność zwróciła uwagę szczególnie p. Urszula Gieroń – etnografka. Nie mogę tutaj pominąć faktu, że do grupy dołączyli już jako aktorzy, ci którzy w ubiegłym roku występowali jako chórzyci w spektaklu o Tadeuszu Morycie. Nasze przedstawienie zostało wyróżnione, otrzymując niezwykle przychylne opinie od jury w składzie: Inka Dowlasz – reżyser, Urszula Gieroń – etnograf, Janusz Michalik – animator teatralny i Jan Zdziarski – instruktor teatralny. Największą jednak nagrodą okazały się łzy wzruszenia ze strony dzieci pp. Bucyków – p. Barbary i p. Krzysztofa, którzy również siebie mogli zobaczyć na scenie odtworzonych przez młodszych aktorów. Towarzyszyli oni nam – mnie i Marcinowi Wnękowi (odtwórcy roli Jana) – w trakcie omówień i spotkania z jurorami. Równie miłą niespodzianką był komentarz na naszym fb, zamieszczony pod zdjęciami z spektaklu przez p. dr Inkę Dowlasz – członkinię jury, ale przede wszystkim reżyser teatralną, scenarzystkę, psychologa i wykładowcę akademickiego, która napisała: *Widziałam bardzo ciekawy spektakl. Kibicuję Waszemu zespołowi, zaś w wiadomości: Życzę wytrwałości. Bezcenne jest, co robicie.*

To niezwykle skrócona historia Grupy Teatralnej „Berecik”, która mam nadzieję, że już na stałe wpisała się w łącki krajobraz kulturalny. Jej skład ciągle się rozszerza, są nowe plany i pomysły na spektakle. Oczywiście, wszystko wymaga czasu, ale najważniejsze jest to, że praca w niej daje wszystkim wiele radości i satysfakcji. Tę naszą działalność najlepiej odzwierciedlają słowa Tove Jansson: „Teatr jest najważniejszą rzeczą na świecie, gdyż tam pokazuje się ludziom, jakimi mogliby być, jakimi pragnęliby być, choć nie mają na to odwagi, i jakimi są”. Wszystkim, którzy przez te lata współtworzyli tę grupę i ją wspierali – z całego serca dziękuję i do zobaczenia na kolejnych przedstawieniach.

Bernadetta Wąchała-Gawęłek (marzec, 2020)

W grudniu 2020 r. grupa została uhonorowana II nagrodą na Małopolskim festiwalu Teatrów Dzieci i Młodzieży „Bajdurek”. Jury obradowało w składzie: Ilona Stanaszek - główny specjalista ds. Teatru MCK SOKÓŁ Nowym Sączu - przewodnicząca, Anna Lenczewska - aktorka, Janusz Michalik - specjalista ds. Animacji kultury i teatru MCK SOKÓŁ Nowym Sączu, Jacek Milczanowski - aktor, reżyser, autor, scenograf.

Jury w ocenie spektaklu postanowiło *„podziękować Grupie Teatralnej BERECIK z Gminnego Ośrodka Kultury w Łącku za budzące szacunek przywiązanie do tradycji łąckiej krainy sadów zaprezentowanej prosto i żarliwie w spektaklu "O Bidzie i złotych jabłkach".*

W tegorocznej edycji tego niezwykle prestiżowego festiwalu dla teatrów dziecięcych i młodzieżowych z całej Małopolski wzięły udział 34 spektakle. Wydarzenie jest organizowane przez Małopolskie Centrum Kultury „Sokół” w Nowym Sączu.